

Spejder: På tur i traditionerne

Formål

Gennem dette mærke møder spejderne livets store begivenheder, som vi møder dem i den danske folkekirke. Spejderne skal kende til traditionerne knyttet til disse store livsbegivenheder og reflektere over dem.

Forudsætninger for spejderne

Forudsætter kendskab til koder, besnøringer, førstehjælp (håndforbinding).

Forudsætninger for lederne

Vær særligt opmærksom, hvis der er spejdere med anden kulturel baggrund eller spejdere, der lige har haft død og begravelse tæt inde på livet.

Om trinene

Gennem trinene læres om traditioner og symboler som grundlag for at træffe sine egne valg til eventen. De fleste trin rummer i introduktionen konkret viden om kirkens traditioner ved livsbegivenheden som kortfattet gives til spejderne som baggrund for aktiviteter, der på spejdervis sætter denne viden i spil i en aktivitet.

Trin 1

Dåb.

Trin 2

Konfirmation.

Trin 3

Begravelse.

Trin 4

Bryllup.

Event

Bryllup og bryllupsfest.

X'et

Gæster udefra: Hvis der inviteres og deltager ikke-spejdere til brylluppet.

Trin 1 - Dåb

Introduktion

Der er tre vigtige historier om dåb i Bibelen:

- Fortællingen om Jesus' egen dåb.
- Da Jesus sagde: *Lad de små børn komme til mig.*
- Jesus' sidste ord til disciplene om, at de skulle gå ud i hele verden for at fortælle alle folkeslag om ham og døbe dem.

Når der er dåb i folkekirken, bliver de sidste to historier læst højt.

Historien om Jesus' dåb bliver fortalt flere steder i Bibelen. De er ikke helt ens, men historierne fortæller alle, at Jesus blev døbt af Johannes Døberen i Jordanfloden.

Den næste historie handler om engang, nogle forældre kom med deres små børn, fordi de ønskede, at Jesus skulle røre ved dem. Disciplene ville ikke forstyrres, og de forsøgte derfor at jage dem væk. Men Jesus blev vred og sagde, at de skulle lade de små børn komme hen til ham. Han understregede, at Guds rige tilhører de små børn, og han brugte børnene som et billede på, hvordan vi skal tage imod Guds rige åbent og tillidsfuldt ligesom et lille barn.

Den tredje historie handler om tiden lige efter, at Jesus opstod fra de døde. Før han forlod sine disciple og denne verden, samlede han dem for at tage afsked. Det fortæller Matthæusevangeliet i det, vi kalder *dåbsbefalingen* eller *missionsbefalingen*. Jesus giver disciplene befaling om at gå ud i hele verden og gøre alle folkeslag til hans disciple. Det skal de gøre ved at døbe i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn.

Aktiviteter

Fortæl først spejderne om dåb, ud fra introduktionen ovenfor.

Der er nedenfor to løb: Et med udgangspunkt i dåbens symboler, og et om disciplene, som tager udgangspunkt i dåbsbefalingen og disciplenes rolle. I kan vælge kun at gennemføre det ene løb eller dem begge.

Dåbens symboler:

Post	Introttekst	Beskrivelse	Materia- ler
1	Dåbskjolen er hvid Mange børn bliver døbt i en traditionel dåbskjole. Hvid er kirkens festfarve og den hvide kjole er ligesom konfirmations- og brudekjolen	Lad spejderne svare på (død post) hvad de forskellige farver i kirkeåret symboliserer eller hvilke højtider de hører til:	Afhænger af valg af opgave

	<p>symbol på, at den som bærer den, er velsignet, elsket og tilgivet af Gud.</p> <p>Dåbskjolen er alt for lang til barnet. Det symboliserer, at barnet kan vokse i sin dåb. Dåbens løfte gælder hele livet.</p>	<p>Hvid (fest og renhed): Store festdage. ...</p> <p>Rød (blod og ånd (ild)): Sankt Stefans dag (2. juledag) og i pinsen.</p> <p>Grøn (håb): Dage uden specielt præg (Hellig tre konger- og trinitatistiden)</p> <p>Sort (sorg): Begravelser og på langfredag.</p> <p>Eller</p> <p>Lad spejderne tage deres personlige mål eller lad dem løse en opgave ved hjælp af egne mål, hvis de allerede kender dem.</p>	
2	<p>Korsets tegn</p> <p>I dåben bliver der tegnet et kors for barnets ansigt og bryst; for følelser og forstand. Barnets person og liv bliver velsignet med kors-tegnet. Det er som når vi skriver navn i tøjet, så det ikke bliver væk på lejr. Det er et symbol på, at vi aldrig kan blive væk fra Gud. Korset er også kristendommens symbol på, at livet overvandt døden.</p> <p>I dåben er korset derfor tegn på, at den døbte efter sin død engang skal opstå til evigt liv.</p>	<p>Pioner et kors med små pinde (med rigtige besnøringer)</p>	<p>Pinde Snor</p>
3	<p>Vand symboliserer fødsel, liv, renhed</p> <p>Dåben kaldes en genfødsel. Barnet er blevet født som sine forældres barn i familiens fællesskab. I dåben bliver barnet genfødt som</p>	<p>Lad spejderne gøre rent et sted i spejder huset.</p> <p>Eller lave en vandpost fx en vandstafet, hvor der skal transporteres vand</p>	<p>Afhænger af valg af opgave</p>

	<p>Guds barn og sat ind i fællesskabet af alle kristne.</p> <p>Dåbens vand vasker synden bort, og barnet modtager syndernes forladelse. Vandet er tegn på, at den døbte bliver ren, og at intet ondt skal skille det fra Gud. Tavlen kan altid vaskes ren igen. Vand giver liv og er billede på, at Gud giver os livet. Vand kan samtidig true livet og minder også om døden, som Gud vil redde os gennem for at give os evigt liv.</p>	fra et sted til et andet.	
4	<p>Hånd på</p> <p>Kærlige hænder bærer barnet til dåb. Præsten lægger sin hånd på barnets hoved, når det bliver velsignet, som tegn på, at Gud selv velsigner. Det, et døbt menneske ikke selv kan bære, kan det lægge i Guds hænder.</p> <p>Barnet bliver velsignet med ordene: Herren bevare din udgang og indgang, fra nu og til evig tid. Det betyder, at Gud vil holde hånden over mennesket, og at Guds hænder vil lede barnet gennem livet - og engang lede det ud af livet og ind i det evige liv.</p>	Lad spejderne lave en håndforbinding på en af spejderne i patruljen	Forbindinger

Disciplene:

Post	Introtekst	Beskrivelse	Materialer
Peter	<p>Peter var en af de ledende disciple. Ifølge katolikerne var Peter den første pave. Han bærer nøglerne, som ses i Vatikanets flag. Nøglerne symboliserer magten</p>	Brug mornøglen til at løse denne kode	Morsekode (Morsenøgle)

	over dødsriget og himmeriget.		
Andreas	Fisker, og bror til Peter. Han var en af de første disciple. Man mener, han blev korsfæstet på et kors formet som et X. Dette Andreas-kors kan man bl.a. se i Skotlands flag for han er deres skyts-helgen.	Lav et Andreaskors – ved hjælp af rigtig besnøring	Pinde/rafter Snor/reb
Judas	Judas var den disciple, der forråbte Jesus for sølvpenge	Følekims med mønter. Hvor mange penge er der i denne pung?	Pung/stor stofpose Mønter
Jakob	Den første af disciplene, der blev henrettet. Han var bror til disciplen Johannes, og Jesus kaldte dem for "Tordensønerne"	Kende billeder af skyer/skytyper	Billeder af skytyper (cumulus etc,)
Johannes	Man har i nogle traditioner set Johannes som forfatter til Johannes evangeliet. Som evangelist er hans symbol en ørn med udbredte vinger	En ørn er en rovfugl. I skal koble hoved og fod rigtigt for disse fugle	Tegning af andefod, rovfugls fod, mejsefugl og tilsvarende hoveder (evt. flere, efter sværhedsgrad)
Matthæus	Han var tolder og sad ved toldboden, da Jesus kom forbi og sagde følg mig – hvilket Matthæus gjorde.	I skal nu lege Kongens efterfølger hen til næste post	
Thomas	Han kaldes også tvivleren – da han ville se før han kunne tro på at Jesus var genopstået. Og mærkede hullet i Jesu hænder. Jesus sagde at det ville blive sværere for de der kom efter som skulle tro	Det kan godt være svært at se hvad der er hvad?	Et "forvekslingsbillede" hvor noget både kan være en gammel og en ung kone, noget hvor det er en lille detalje af noget større eller ...

	uden at kunne se eller mærke		
Disciplene	Der er fem disciple man ikke ved meget om.	Prøv at danne fem navne ud fra disse bogstaver (hvert navn har sin egen farve)	Udklippede bogstaver skrevet med fem forskellige farver der kan danne navnene: Jakob den yngre, Thaddæus, Simon.

Afslutning

Disciplene skulle jo forkynde. Hvad tænker I om det?

Materialeliste

- Se løbsbeskrivelserne

Trin 2 – Konfirmation

Introduktion

Ved konfirmation bekræfter Gud sit ja til konfirmanden og siger, at han holder, hvad han lovede til dåben. Konfirmanden gentager dåbens ja til den kristne tro og bliver velsignet. Konfirmation i kirken begynder med, at konfirmanderne går ind i kirken og sætter sig på deres særlige pladser. Efter indgangsbøn, en salme, læsning fra Bibelen og en kort prædiken, holder præsten tale til konfirmanderne.

Præstens tale til konfirmanderne kan også indgå som del af prædikenen. Man beder måske også en kort bøn. Derefter siger præsten, konfirmanderne og alle i kirken trosbekendelsen i fællesskab.

Den egentlige konfirmation foregår oppe ved alteret, hvor konfirmanden knæler. Præsten siger konfirmandens navn: Derefter er der to muligheder i ritualet til konfirmation: Enten spørger præsten, og konfirmanden bekræfter trosbekendelsen ved at svare ja og bliver velsignet. Eller konfirmanden skal ikke svare, men modtager med det samme velsignelsen ved, at præsten lægger hånden på konfirmandens hoved. I begge tilfælde slutter præsten ofte med at læse et bibelvers op: Konfirmandens eget konfirmationsord.

Selve konfirmationen slutter med, at konfirmanderne og præsten i fællesskab beder fadervor. Derefter går konfirmanderne tilbage til deres pladser. Resten af gudstjenesten forløber som en normal gudstjeneste med bøn og salmer.

Konfirmationen slutter i mange kirker med, at konfirmanderne og præsten går ud i procession.

Aktiviteter

Fortæl først spejderne om konfirmation, ud fra introduktionen ovenfor.

Gudstjenestens gang: Konfirmationen foregår som del af en almindelig gudstjeneste. Men ved spejderne, hvad forløbet er af en almindelig gudstjeneste?

Giv spejderne roller/skilte med titlerne klockeringning, præludium, indgangsbøn, *salme*, *bøn*, *læsning*, trosbekendelse, prædiken, nadver, velsignelse, udgangsbøn, postludium (kursiverede skal bruges flere gange – se evt. i salmebogen eller på folkekirkens hjemmeside).

Lad spejderne placere sig i rækkefølge. Når de har rækkefølgen, skiftes de til at sige aktiviteten -og huske at markere når man skal rejse sig.

Konfirmationsord: På Folkekirkens hjemmeside kan I finde en række eksempler på populære konfirmationsord.

Print ordene, del dem ud og lad spejderne hver for sig eller i mindre hold vælge et ord og skrive det i en kode – som de andre så skal tyde.

Afslutning

Snak om betydningen af nogle af konfirmationsordene. Hvad tror spejderne, at de betyder? Det er ikke vigtigt, at I kender "den rigtige" betydning, men at I taler om det.

Materialeliste

- Skilte/sedler med elementerne i en gudstjeneste
- Print af populære konfirmationsord

Trin 3 - Begravelse

Introduktion

En kirkelig begravelse eller bisættelse er et afskedsritual og en højtidelighed, hvor de pårørende tager afsked. Den grundlæggende forskel på de to ritualer er, at en begravelse afsluttes ved, at kisten bliver sænket i jorden mens en bisættelse afsluttes ved, at kisten bliver kørt til krematoriet.

Organisten indleder bisættelsen ved at spille et musikstykke. Herefter synger man en salme inden præsten hilser alle i kirken fra alteret.

Ved alteret beder præsten en bøn og læser en tekst fra Bibelen, og derefter synger man en salme mere. De pårørende er selv med til at vælge hvilke salmer, der skal synges ved bisættelsen. Efter den anden salme holder præsten en tale for den afdøde. Det foregår enten ved kisten eller fra prædikestolen. Talen kan både handle om den afdødes liv og om det kristne håb om opstandelsen.

Efter talen og endnu en salme foregår jordpåkastelsen. Præsten kaster jord på kisten tre gange med ordene: af jord er du kommet, til jord skal du blive, af jorden skal du igen opstå. Præsten lyser velsignelsen og man beder fadervor sammen. Hvis det ikke er en bisættelse men en begravelse sker dette ved graven.

Man synger en salme mere inden kisten bliver båret ud.

Aktiviteter

På dette trin starter I ikke med at fortæller spejderne om begravelse men starter med et pøseløb, hvor I afslutningsvis gennemføre en begravelse af pølsen, hvor de ritualer, der står under introduktionen indgår.

Pøseløb: Pøseløb kan varieres – der findes flere udgaver også på internettet. I kan også evt. lade en konfirmation indgå.

Hvert hold får udleveret en pølse ved starten af løbet. Holdet skal nu følge pølsen på dens livs eventyr fra vugge til grav.

Post	Beskrivelse	Materialer
Transport	Holdet skal finde på noget, som deres pølse kan transporteres på	Pølser
Pølsen Fryser	Det lille pølsekind fryser.	Trangia/ materialer til bål

	Varm pølsen, enten over et lille bål eller ved at varme vand i en trangia	
Elastikspring	Pølsen vil ud at opleve verden, og vil derfor prøve elastikspring. Bind et elastik om pølsen og lade den hoppe elastikspring.(pølsen bør revne i springet)	Bukseelastik
Førstehjælp	Pølsen revnede ved springet og skal på hospitalet for at blive syet. Sy den uheldige pølse sammen.	Nål og tråd. saks
Begravelse	Desværre klarede pølsen den ikke. Den skal begraves efter alle kunstens regler	

Afslutning

Har spejderne prøvet at være med til en begravelse. Måske sang i under begravelsen af pølsen "Altid frejdig når du går" – så kan I tale om den. Hvis I ikke sang den, så syng den nu og tal om den.

Materialeliste

- Se løbslisten

Trin 4 - Bryllup

Introduktion

Brylluppet er det sidste trin og eventen skal være en bryllupsfest. På dette trin skal eventen således forberedes.

Aktiviteter

Elementer i brylluppet: I skal gennemgå de forskellige mulige elementer i et bryllup nedenfor under fakta, skikke og traditioner. For hvert element skal I stemme om det skal med i jeres bryllup, ved at have et nej og ja felt i lokalet som spejderne skal bevæge sig til.

For den del, der foregår i kirken, er der ikke så meget at vælge men snarere noget der skal øves.

Fordel rollerne: Spejderne laver selv kort med de roller der skal indgå til eventen og trækker deres rolle.

Lave kostumer, lave ringe: Kun fantasien sætter grænser.

TIP! *Afhængigt af ambitionsniveau skal der laves/findes kostumer og evt. fabrikeres ringe – måske er rigtige spejderringe lavet vha. knob?*

Vælg salmer til kirken: Kig i salmebogen eller andre sangbøger, har I måske en yndlingssalme, eller en salme, der betyder noget særligt for jer.

Fakta: Sådan foregår et bryllup

Indledning

Klokkeringning fra kirketårnet indleder bryllupsritualet. Herefter spiller organisten indgangsmusik, imens bruden går ind i kirken. Når hun er kommet ind synger alle en indgangssalme.

Efter den første salme hilser præsten fra alteret, beder en bøn og læser nogle udvalgte tekster fra Bibelen. Efter endnu en salme begynder selve vielseshandlingen.

Vielseshandlingen

Vielseshandlingen bliver indledt med præstens tale til brudeparret, som enten kan træde frem foran alteret eller vente med det til efter talen. Talen kan både indeholde forkyndelsen af Guds kærlighed og en mere personlig tale.

Efter talen kommer tilspørgslen, hvor begge skal svare ja to gange. Først spørger præsten hver, om de vil tage den anden til ægtefælle. Derefter spørger præsten, om I vil elske og ære i medgang og modgang, indtil døden skiller jer ad. Når begge har sagt ja til hinanden, siger præsten: *Så giv hinanden hånd derpå.* Og med sin hånd på brudeparrets

hænder forkynder præsten derefter, at brudeparret nu er rette ægtefolk. Med denne handling er brudeparret juridisk set viet til hinanden.

Tilspørgslen kan afsluttes med, at parret giver hinanden ringe på – vil I det?

Bøn og velsignelse

Præsten afslutter vielseshandlingen med en bøn og velsignelse. Parret knæler ved alteret, og med sine hænder på hovederne beder præsten for parret og afslutter med fadervor og velsignelsen. Derefter kan de rejse sig og sætte sig tilbage på deres pladser.

Afslutning

Efter vielseshandlingen synges endnu en salme. Vielsen slutter med, at parret sammen går ud af kirken under udgangsmusikken. Herefter kan familie og venner følge efter og ønske tillykke.

Skikke og traditioner: Der er mange skikke og traditioner knyttet til et bryllup. Kirken stiller ingen krav til, hvordan man fejrer bryllupsfest.

Ring, påklædning, gæster, ris, champagne og bryllupsbiler er altså traditioner, som man helt selv må bestemme.

Skal far følge bruden op ad kirkegulvet?

Der er tradition for, at brudens far følger hende op ad kirkegulvet og giver hende til gommen. Selvom de færreste i dag flytter direkte fra pigekammer til ægteseng, holder mange af symbolikken i, at bruden går fra at være sin fars datter til at blive sin mands ægteviede hustru.

Men faktum er, at bruden kan gå alene ind i kirken, parret kan gå sammen, ligesom det også kan være en ven eller et andet familiemedlem, der følger bruden op ad kirkegulvet. I aftaler med præsten, hvordan I gerne vil have, at jeres vielse indledes.

Hvem sidder hvor i kirken?

Gæsterne må sidde hvor de vil i kirken. Der er ganske vist en gammel tradition, som foreskriver, at brudens familie sidder til venstre i kirken og gommens til højre. Det stammer fra en gammel opdeling af kirkerummet, hvor mændene sad i kirkens sydside, mens kvinderne sad i nordsiden.

Brudeparret har mere faste pladser, nemlig i nærheden af alteret. Nogle par sidder sammen med deres fædre eller begge forældre. Andre par sidder sammen med en nær ven eller veninde.

Udveksling af ringe

Det er ikke indskrevet i vielsesritualet, at brudeparret skal udveksle ringe.

Skal man kaste med ris?

Nogle steder kaster man ris eller lignede på brudeparret, når de går ud af kirken efter vielsen. Det er et gammelt symbol på frugtbarhed, som man tidligere brugte, når brudeparret som de første forlod festen.

Afslutning

Er I klart til eventen? Hvem skal med?

Materialeliste

- Kostumer/materialer til kostumer

Event - Bryllup og bryllupsfest

Introduktion

I skal gennemføre et bryllup og en bryllupsfest, hvor hver spejder har en rolle uanset om det er som brud, præst eller gæst.

Aktiviteter

Der skal øves og forberedes. Hvilke gæster skal holde hvilke taler: Bruden skal holde en tale, tilsvarende brudgommen, brudens far – måske en god veninde eller?

Afslutning

Hvad tænker I selv om bryllupper og det materielle?

Materialeliste

- Afhænger af ambitionsniveau. Skal der fx også være mad?